

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА, ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

МАРАКУШИН А. І., к. фіз. вих., доцент

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ЧЕРЕДНІЧЕНКО А. В.

Харківська державна академія фізичної культури

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ МАЙНОРА «РЕКРЕАЦІЯ В ПРОЦЕСІ ПРАЦІ ТА ДОЗВІЛЛЯ»

Анотація. Розроблено та обґрунтовано навчальний контент майнора «Рекреація в процесі праці та дозвілля».

Ключові слова: майнор, фізична культура, бакалавр, контент.

Вступ. В період реформування вищої освіти, постає проблема збереження неспеціальної фізкультурної освіти. На думку фахівців, неспеціальна фізкультурна освіта є основною формою існування фізичної культури у школах та вищих навчальних закладах не фізкультурного профілю [7].

Сучасний ринок праці в різних професійних галузях, як правило, вимагає від працівника міждисциплінарної, широкої підготовки. Для того щоб домогтися успіху, сьогодні необхідно бути не тільки першокласним фахівцем у своїй вузькій галузі, а й мати уявлення про інші сфери діяльності. Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалаврів економічних спеціальностей вимагає від здобувачів знати наукові основи сучасної життєдіяльності, засоби фізичного і духовного самовдосконалення, вміти вести і пропагувати здоровий спосіб життя, стимулювати активний стиль поведінки і позитивний світогляд.

Аналіз сучасних педагогічних досліджень [3; 5; 6; 8] свідчить про те, що формування позитивної мотивації до навчання – це одна з найгостріших проблем вищої школи. Загальновідомо, що будь-яка діяльність проходить більш ефективно, коли вона більш мотивована [1].

На нашу думку включення майнора «Рекреація в процесі праці та дозвілля» в ОПП підготовки бакалаврів допоможе сформувати додаткові складові компетентності [4] у студентів в сфері фізичної культури та спорту, що сприятиме вирішенню означеної проблеми.

Мета дослідження – розробити та обґрунтувати навчальний контент майнора «Рекреація в процесі праці та дозвілля» в вибірковій складовій освітньо-професійної програми (ОПП) підготовки бакалаврів.

Завдання дослідження:

1. Зробити аналіз літератури за темою дослідження.
2. Розробити навчальний контент майнора «Рекреація в процесі праці та дозвілля».
3. Зробити висновки за темою дослідження.

Матеріал і методи дослідження. Дослідження проводилось науково-педагогічним складом кафедри фізичного виховання та спорту

ХНЕУ ім. С. Кузнеця протягом 2014/15 н.р. Використані такі *методи дослідження*: аналіз та узагальнення науково-методичної літератури, в тому числі розміщеної в Інтернеті; керівних документів, що регламентують процес організації фізичного виховання в ВНЗ; синтезування.

Результати дослідження. В ХНЕУ ім. С. Кузнеця студентам надається можливість вільного вибору навчальних дисциплін у межах 25% загального обсягу відповідної ОПП. Обрані дисципліни увійдуть до індивідуального навчального плану кожного студента, а результати навчання будуть відображені у додатку до диплому [2]. Принцип вільного вибору дає змогу кожному студенту вивчати навчальні дисципліни, які відображають індивідуальні вподобання, інтереси та плани на майбутнє працевлаштування. Як і раніше, основна частина програми орієнтована на формування професійних компетентностей за освітнім напрямом, на яке поступив студент. Однак крім неї в програмі виділяються, додаткові профілі, які за аналогією з міжнародними освітніми програмами назвали майнор.

Майнор – умовна назва блоку з чотирьох взаємопов'язаних непрофільних навчальних дисциплін ОПП підготовки бакалаврів [2]. Вперше це спробували в Гарварді ще століття тому. З тих пір майнори стали обов'язковою частиною американської та канадської освітньої системи. Важливо, що майнор не є факультативом, а є невід'ємною частиною освітньої програми, з обов'язковою академічною звітністю. Вони не створюють додаткового навантаження для студентів, так як весь навчальний процес вибудовується з їх урахуванням. Причому змістовно майнор може бути ніяк не пов'язаний з основним напрямком навчання.

Майнор «Рекреація в процесі праці та дозвілля».

Коротка анотація дисципліни. Дисципліна спрямована на поглиблення і розширення знань про соціально-економічну та соціально-педагогічну роль неспеціальної фізкультурної освіти і фізичної рекреації у підвищенні ефективності суспільного виробництва, зниженні захворюваності, вихованні, всебічного та гармонійного розвитку особистості трудящих. Студенти опановують навички у визначенні рівня фізичного стану як у практично здорових працівників, так і у тих, хто має патологічні відхилення в стані здоров'я; у раціональному використанні засобів фізичної культури для робітників економічних професій в умовах виробництва на основі реалізації загальних і специфічних принципів, а також оцінки ефективності процесу фізичної рекреації. У студентів буде можливість взяти участь в організації оздоровчих заходів.

Мета та основні задачі дисципліни. Метою навчальної дисципліни є вивчення студентами теоретичних основ і набуття практичних навичок управління працездатністю людини, стійкістю до впливу несприятливих факторів навколишнього середовища засобами фізичної культури, здатності створювати ефективну систему збереження людського життя і здоров'я на підприємстві як найвищої цінності.

Компетентність, що забезпечує дисципліна: здатність використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя, формування здоров'я людини [4].

Складові компетентності, що забезпечує дисципліна:

- 1) розуміння необхідності зміцнювати особисту установку на формування і збереження фізичного та психічного здоров'я, подальше засвоєння нових знань та умінь щодо ведення здорового способу життя, особистої фізичної культури;
- 2) здатність виконувати функції з управління працездатністю людини, стійкістю до впливу несприятливих факторів навколишнього середовища;
- 3) здатність складати індивідуальні плани оздоровлення особистого способу життя;
- 4) здатність планувати форми фізичної культури в процесі робочого дня, реабілітації у позаробочий час;
- 5) здатність організувати процес фізичної рекреації та рухової реабілітації (підготовка виконавців форм фізичної рекреації, планування, контроль, облік, забезпечення та їх проведення).

Розподіл складових компетентності за навчальними курсами майнора

Назва курсу	Складові компетентності, що забезпечує дисципліна				
	1	2	3	4	5
Організація спортивно-оздоровчих послуг	+	+	+		
Організація природно-рекреаційних послуг	+			+	+
Організація культурно-пізнавальних рекреаційних послуг	+			+	
Організація надання реабілітаційно-профілактичних послуг	+	+	+		+

До структури навчального майнора входять чотири компоненти: цільовий, змістовний, операційний та результативний. Процес опанування бакалаврами складових компетентності виконує профілактичну, культурологічну, корекційно-реабілітаційну та здоров'язбережувальну функцію.

Висновки:

1. У зв'язку із визначеною проблемою, ми вважаємо, що в вибірку складову ОПП підготовки бакалаврів необхідно включати дисципліни які б формували складові компетентності з різних розділів сфери фізичної культури та спорту (фізіології, анатомії, біохімії, валеології, фізичної реабілітації та рекреації тощо), що за нашим припущенням має сприяти формуванню мотивації до систематичних занять фізичною культурою та спортом не тільки протягом навчання, а й всього життя.

2. Майнор «Рекреація в процесі праці та дозвілля» — це самостійна дисципліна фізкультурно-оздоровчого спрямування, пререквізитами (базовими знаннями необхідними для успішного опанування складовими компетентності) до якої є знання з предметів базової середньої освіти.

Перспективи подальших досліджень. Педагогічні умови вмотивування бакалаврів до вибору зазначеного майнора.

Список використаної літератури:

1. Біліченко О. Особливості мотивації до занять з фізичного виховання у студентів /

- О. Біліченко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2011. – № 5 – С. 3–5.
2. Вибіркова складова освітньо-професійних програм [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.hneu.edu.ua/Elective_component_of_educational_and_professional_programs.
3. Гилюн О.В. Освітні мотивації студентської молоді / О.В. Гилюн // Грані: наук. теор. і громад. – політ. альманах / Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара; Центр соц.-політ. дослідж. – Д., 2012. – №1(81). – С. 102–104.
4. Додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 25.09.2015 № 1/9-454 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/47947/
5. Малінка О.О. Психологічні проблеми мотивації навчально-професійної діяльності студентів у сучасних умовах / О.О. Малінка. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.psyh.kiev.ua
6. Михайличенко В.Є. Роль мотивації навчально-пізнавальної діяльності у формуванні професійної спрямованості студентів / В.Є. Михайличенко, В.В. Полянська // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр. / Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2011. – Вип.17(70). – С. 320–327.
7. Томенко О. А. Теоретико-методологічні основи неспеціальної фізкультурної освіти учнівської молоді [Текст] : автореф. дис... д-ра наук з фіз.вих. : 24.00.02 / НАН України. – К., 2012. – 36 с.
8. Bowman R. Rethinking What Motivates and Inspires Students. *The Clearing House: A Journal of Educational Strategies, Issues and Ideas*. 2011, vol.84(6), pp. 264–269. doi:10.1080 / 00098655.2011.592164.